

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Okresního soudu
v Sokolově

ke sp. zn. 1 T 47/2020

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněného

T. K., nar. ***, trvale bytem ***, přechodně bytem ***,

dovolání

proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 8. 2020 sp. zn. 9 To 208/2020, kterým byl na podkladě odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. d) trestního řádu zrušen rozsudek Okresního soudu v Sokolově ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 1 T 47/2020, jímž byl obviněný T. K. uznán vinným a byl mu uložen trest, a podle § 259 odst. 3 trestního řádu byl obviněný nově uznán vinným a byl mu uložen trest,

a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Sokolově ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. 1 T 47/2020 byl obviněný T. K. uznán vinným bod body 1) – 7) pokračujícím zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, pod body 4) – 7) též podle § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku a pod bodem 7) ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, pod body 4), 7) spáchaný v jednočinném souběhu s pokračujícím přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. Trestné činnosti se měl obviněný podle skutkových zjištění tohoto soudu dopustit tím, že

*1) „v S., okr. S., dne 13. 3. 2020, v době okolo 18.15 hod., v ulici K. H. B. ***, ve vnitřních prostorách prodejny K. v prodejní době odcizil 2 ks lahví alkoholického nápoje zn. Ron Zacapa 23 o objemu 0,7 l v prodejní ceně 1.659,90 Kč/ks, a to tak, že*

bez zaplacení zboží odešel nouzovým východem prodejny, čímž společnosti K. Č. v. o. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil škodu v celkové výši 3.319, 80 Kč,

2) v S., okr. S., dne 20. 3. 2020, v době okolo 20.55 hod., v ulici M. M. ***, ve vnitřních prostorách prodejny T. v prodejní době odcizil 1 ks alkoholického nápoje zn. Don Papa o objemu 0,7 l v prodejní ceně 1.199 Kč a 1 ks alkoholického nápoje zn. Diplomatico o objemu 0,7 l v prodejní ceně 759,90 Kč, a to tak, že bez zaplacení zboží odešel nouzovým východem prodejny, čímž společnosti T. S. ČR a. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil škodu v celkové výši 1.958,90 Kč,

3) v S., okr. S., dne 27. 3. 2020, v době okolo 16.43 hod., v ulici M. M. ***, ve vnitřních prostorách prodejny T. v prodejní době odcizil 1 ks alkoholického nápoje zn. Božkov Republica o objemu 0,5 l v prodejní ceně 249,90 Kč a 1 ks alkoholického nápoje zn. Captain Morgan Spiced o objemu 1,5 l v prodejní ceně 829 Kč, a to tak, že bez zaplacení zboží odešel nouzovým východem prodejny, čímž společnosti T. S. ČR a. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil škodu v celkové výši 1.078,90 Kč,

4) v S., okr. S., dne 6. 4. 2020, v době okolo 00.09 hod., v ulici M. M. ***, u prodejny T. za pomoci doneseného nástroje překonal páčením uzavřené dveře nouzového východu, čímž došlo k jejich poškození, takto vnikl do vnitřních prostor prodejny, kde odcizil 2 ks alkoholického nápoje zn. Dictatoro o objemu 0,7 l v prodejní ceně 999 Kč/ks a 1 ks alkoholického nápoje zn. Mount Gay o objemu 0,7 l v prodejní ceně 899 Kč a stejným způsobem prodejnu opustil, čímž společnosti T. S. ČR a. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil škodu odcizením v celkové výši 2.897 Kč, a škodu poškozením systému zabezpečení nouzových dveří ve výši 6.471,08 Kč,

5) v S., okr. S., dne 17. 4. 2020, v době okolo 23.20 hod., v ulici M. M. ***, u prodejny T. za pomoci doneseného nástroje překonal páčením uzavřené dveře nouzového východu, takto vnikl do vnitřních prostor prodejny, kde odcizil 5 ks alkoholického nápoje zn. Pacto Navio o objemu 0,7 l v prodejní ceně 999,90 Kč/ks, 4 ks alkoholického nápoje zn. Diplomatico Mantuano o objemu 0,7 l v prodejní ceně 849 Kč/ks, 2 ks alkoholického nápoje zn. Diplomatico Reserva Exclusiva o objemu 0,7 l v prodejní ceně 1.199 Kč/ks a stejným způsobem prodejnu opustil, čímž společnosti T. S. ČR a. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil škodu odcizením v celkové výši 10.794 Kč,

6) v S., okr. S., dne 27. 4. 2020, v době okolo 00.45 hod., v ulici M. M. ***, u prodejny T. za pomoci doneseného nástroje překonal páčením uzavřené dveře nouzového východu, takto vnikl do vnitřních prostor prodejny, kde odcizil 3 ks alkoholického nápoje zn. Božkov Republica o objemu 0,5 l v prodejní ceně 319,90 Kč/ks a stejným způsobem prodejnu opustil, čímž společnosti T. S. ČR a. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil škodu odcizením v celkové výši 960 Kč,

7) v S., okr. S., dne 28. 4. 2020, v době okolo 00.30 hod., v ulici M. M. ***, u prodejny T. za pomoci doneseného nástroje překonal páčením uzavřené dveře nouzového východu, čímž došlo k jejich poškození, takto vnikl do vnitřních prostor prodejny, kde odcizil 3 ks alkoholického nápoje zn. Pacto Navio o objemu 0,7 l v prodejní ceně 999 Kč/ks, přičemž před opuštěním prodejny byl zadržen ostrahou prodejny, kdy v případě odcizení zboží by společnosti T. S. ČR a. s., se sídlem ***, IČ ***, způsobil

škodu odcizením v celkové výši 2.999,70 Kč a dále způsobil škodu poškozením systému zabezpečení nouzových dveří ve výši 4.743,20 Kč,

jednáním uvedeným pod body 1) – 7) způsobil odcizením škodu v celkové výši 24.007,50 Kč, z toho v částce 2.999,70 Kč ve stadiu pokusu, a dále škodu poškozením v celkové výši 11.214,28 Kč,

a jednání uvedených pod body 1) – 7) se T. K. dopustil v době, kdy byl Usnesením Vlády České republiky č. 194 ze dne 12. 3. 2020, v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlášen pro území České republiky nouzový stav z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) na dobu 30 dnů od 14.00 hod. dne 12. 3. 2020, který byl následně Usnesením Vlády České republiky č. 396 ze dne 9. 4. 2020 prodloužen do dne 30. 4. 2020“.

2. Za tuto trestnou činnost byl obviněnému uložen podle § 205 odst. 4 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání dvaceti čtyř měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obviněnému uložena povinnost uhradit poškozené společnosti K. ČR, v.o.s., částku ve výši 3.319,80 Kč a společnosti T. S. ČR, a.s., částku ve výši 25.902,58 Kč jako náhradu škody způsobené jeho trestnou činností.

3. Proti rozsudku Okresního soudu v Sokolově podali odvolání jak obviněný, tak i v jeho neprospěch státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Sokolově, přičemž obě odvolání byla zaměřena pouze proti výroku o trestu. Na podkladě těchto odvolání Krajský soud v Plzni nyní napadeným rozsudkem ze dne 25. 8. 2020 sp. zn. 9 To 208/2020 podle § 258 odst. 1 písm. d) trestního řádu zrušil rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu. Podle § 259 odst. 3 trestního řádu sám nově rozhodl tak, že obviněného T. K. uznal vinným pod body 1) – 7) přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, pod body 4) – 7) též podle § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, pod bodem 7) ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, pod body 4) a 7) v jednočinném souběhu s pokračujícím přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. Z popisu skutku odvolací krajský soud vypustil údaj o specifické době spáchání trestného činu, tedy že veškerých krádeží se obviněný dopustil v době, kdy byl usnesením vlády vyhlášen pro území České republiky nouzový stav. Pokud jde o rozsah přezkumu v odvolacím řízení, Krajský soud v Plzni zjevně postupoval podle § 254 odst. 2 trestního řádu.

4. Za takto vymezené jednání odvolací krajský soud obviněnému uložil podle § 205 odst. 1 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon podle § 84 a § 85 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let, přičemž zároveň nad obviněným stanovil dohled. Podle § 85 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 48 odst. 4 písm. h) trestního zákoníku odvolací soud obviněnému uložil zdržet se požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek. O náhradě škody odvolací soud rozhodl výrokem podle § 228 odst. 1 trestního řádu, a to stejně jako soud prvního stupně. Odvolání státní zástupkyně bylo jako nedůvodné podle § 256 trestního řádu zamítnuto.

5. Krajský soud v Plzni nepřistoupil k právní kvalifikaci jednání obviněného podle kvalifikované skutkové podstaty ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku a skutečnost, že obviněný kradl za nouzového stavu, posoudil pouze jako přitěžující okolnost ve smyslu § 42 písm. j) trestního zákoníku, neboť nouzový stav je možné podle odvolacího soudu považovat pouze za krizovou situaci. Odvolací soud vyhodnotil, že nouzový stav není explicitně pod kvalifikovanou skutkovou podstatou § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku uveden, z čehož dovedl, že úmyslem zákonodárce bylo, aby nouzový stav byl z hlediska naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty vybraných trestných činů vyhodnocován vždy individuálně. Jestliže byl nouzový stav v České republice vyhlášen z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území republiky, naznal, že tento stav byl vyhlášen především proto, aby vláda byla schopna rychle přijímat opatření omezující šíření viru a zajišťovat ochranné prostředky pro zdravotnictví a složky integrovaného záchranného systému. Účelem vyhlášení nouzového stavu tedy byla především prevence proti šíření nakažlivé nemoci, nikoliv stav, kdy již došlo k závažnému následku, tedy kdyby již vypukla živelní událost, nebo byl vyhlášen válečný stav. Cílem vyhlášeného nouzového stavu nebylo nemoc vymýtit ze společnosti, ale zajistit dostupnost lékařské péče pro všechny nakažené, zpomalit šíření nákazy a zabránit tak kolapsu zdravotního systému. V daných souvislostech se tedy nouzový stav mírou své závažnosti podle závěrů odvolacího soudu nepodobá stavům, které ustanovení § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku výslovně pojmenovává. Uzavírá proto, že krádeže spáchané v době po vyhlášení nouzového stavu nejsou výrazně společensky škodlivější, než krádeže spáchané před 12. 3. 2020, byť v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu přijala vláda, příp. Ministerstvo zdravotnictví řadu opatření omezujících volný pohyb osob, uzavřela školy a některé obchody, zakázala cesty do zahraničí apod. Nebylo však nikomu přikázáno opustit své majetky, nikdo nebyl omezen v možnosti ochrany svého majetku a i bezpečnostní složky státu, včetně policie, nadále plnily všechny své úkoly vyplývající z příslušných zákonů, včetně ochrany majetku. Tehdy vyhlášený nouzový stav tedy podle názoru odvolacího soudu nevystavil majetky jiných zvýšenému ohrožení. Ze žádných okolností pak podle odvolacího soudu ani nevyplývá, že by společenská škodlivost takového jednání byla mimořádně vysoká oproti podobným krádežním spáchaným před vyhlášením nouzového stavu.

6. V rámci úvah o škodlivosti činu soud rozvedl úvahu, že kdyby obviněný kradl zdravotnický materiál nebo jiné věci úžeji související se šířením nákazy koronavirem, kvůli které byl vyhlášen nouzový stav, mohlo by se jednat o jinou událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek a v takovém případě by se kvalifikovaná skutková podstata na jednání obviněného vztahovala.

7. S uvedenými právními závěry Krajského soudu v Plzni se však nelze ztotožnit.

8. Krajskému soudu lze přisvědčit potud, že aplikace kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, která je dána definicí aplikovatelnosti za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, není navázána na formální vyhlášení a ukončení nouzového stavu. Okolnosti podmiňující vyšší trestní sazbu podle § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku lze rozdělit na část odkazující na formálně vymezené krizové stavy a na část vztahující se k blíže formálně nespécifikovaným krizovým situacím, u kterých není rozhodující forma, ale obsah. Uvedený závěr je dovoditelný výkladem, neboť

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v čl. 5 mj. stanoví, že vláda může vyhlásit nouzový stav v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod *nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost*. Takto ústavně vymezené podmínky pro vyhlášení nouzového stavu se tak obsahově v podstatě překrývají s výše citovanými okolnostmi podmiňujícími použití vyšší trestní sazby spočívajícími v „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“. Nadto nelze přehlédnout, že podmínka pro vyhlášení nouzového stavu je nastavena dokonce přísněji, neboť je možné jej vyhlásit až tehdy, pokud k události ohrožující život nebo zdraví lidí dochází *ve značném rozsahu*. Pokud zákonodárce při definování předmětné kvalifikované skutkové podstaty nepoužil explicitně termín nouzový stav, ale jeho materiální popis, vyjádřil tím zároveň, že aplikace tohoto ustanovení není nutně přímo vázána na vyhlášení nouzového stavu, ale toliko na vlastní existenci takové závažné krizové situace. Pokud ohrožující situace nutná k vyhlášení nouzového stavu musí existovat *ve značném rozsahu*, tím spíše lze takovou situaci považovat za událost naplňující znak uvedené okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Oproti tomu samotná přitěžující okolnost ve smyslu § 42 písm. j) trestního zákoníku, kterou odvolací krajský soud v jednání obviněného spatřoval (srov. odstavec 17. jeho rozsudku), zřetelně vystihuje situace méně závažné a není tak způsobila náležitě vyjádřit takovou míru ohrožení, která reálně nastala v souvislosti s šířením nemoci COVID-19 a vedla právě k nutnosti vyhlásit nouzový stav. V obdobném smyslu vyznívají též závěry odborné literatury (srov. Hanzálková P.; Ke „koronavirovým“ kvalifikovaným skutkovým podstatám aneb co s krádežemi ve čtvrtém odstavci?; Státní zastupitelství 3/2020, Wolters Kluwer).

9. Pandemie vysoce nakažlivého koronaviru a nemoci COVID-19, kvůli níž byl nouzový stav vyhlášen, je nepochybně situací ohrožující zdraví i životy lidí. Cílem vyhlášeného nouzového stavu přitom bylo zajistit dostupnost lékařské péče, zpomalit rychlost šíření nákazy a zabránit kolapsu zdravotního systému. Smyslem užití přísnější právní kvalifikace podle § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku je obecná potřeba přísněji postihnout jednání spáchaná ve vybraných pro společnost obtížných a zátěžových situacích z důvodu, že tato jednání právě v relaci k dané situaci nebo v jejím důsledku nabývají vyšší závažnosti.

10. Pro aplikaci této kvalifikované skutkové podstaty není podstatný stav dostupnosti odcizeného sortimentu nebo charakter zboží, které se stalo předmětem krádeže. Vyšší závažnost je zde odůvodněna již tím, že celá společnost, státní instituce, soukromé subjekty i obyvatelstvo čelí hrozbě v podobě pandemie koronaviru a v dané době je tak třeba směřovat veškeré lidské zdroje právě k odstranění této hrozby. Závažnost jednání takového pachatele tak spočívá v celkovém zatěžování systému, který se bezvýjimečně potřebuje soustředit na zcela jinou oblast.

11. V důsledku šíření onemocnění COVID-19 a s ním souvisejícího vyhlášení nouzového stavu došlo k omezení některých osobnostních práv a svobod občanů, opatřeními byly přijaty restriktce, jimiž byla omezena práva a ukládány povinnosti fyzickým i právnickým osobám. Každý byl povinen strpět omezení vyplývající z krizových opatření a jejich porušení bylo možné posoudit jako přestupek, v závažných případech jako trestný čin. Nouzový stav byl vyhlášen na území celého státu a opatření, která byla v souvislosti s jeho vyhlášením přijata, se týkala mj. zákazu volného pohybu osob, s výjimkou cest do zaměstnání, nezbytných cest za rodinnou a času nezbytného k obstarávání základních životních potřeb.

Pokud obviněný opakovaně odcizoval značkový alkohol v poměrně vysokých prodejních cenách, nelze to považovat za obstarávání základních životních potřeb. Vědomost obviněného o nouzovém stavu vyplývá již ze skutečnosti, že trestnou činnost páchal s rouškou na obličeji. Ve vztahu ke kvalifikované skutkové podstatě přitom postačí zavinění z nedbalosti, které je tak u obviněného T. K. dáno.

12. Za dané situace vyhlášeného nouzového stavu se ostražena prodejen musela zaměřit kromě sledování, zda nedochází ke krádežním zločinům též na to, aby osoby vstupující do prodejen byly vybaveny ochrannými pomůckami, byl dodržován odstup mezi osobami nejméně 2 m, dodržována zvýšená hygienická opatření, takže na ně byly obecně kladeny zvýšené nároky a jejich pracovní nasazení bylo podstatně náročnější. Stejně tak pokud se týká policistů, jejich činnost mimo do té doby běžných činností byla zaměřena na kontrolu dodržování vládních nařízení. Policie musela kontrolovat, zda se osoby na veřejně přístupných místech pohybují s rouškou či jiným ochranným prostředkem, neshlukují se a dodržují rozestupy. Vzhledem k omezení pohybu osob přes hranice státu, kde byl omezen vstup na území republiky a kontrolován pohyb občanů, nebylo v silách policie tyto kontroly zajistit a byli povoláni vojáci z povolání a příslušníci Celní správy (srov. nařízení vlády č. 83/2020 Sb.). Zvýšené nároky na policisty byly kladeny zejména v příhraničních oblastech. Policisté, kteří řešili majetkovou trestnou činnost spáchanou v uvedeném období, tedy nutně chyběli při kontrole dodržování opatření souvisejících s vyhlášeným nouzovým stavem. Podstata vyšší míry závažnosti stíhaného protiprávního jednání obviněného se tedy i zde odvíjí od nebezpečného zatěžování systému, který by se měl v nouzovém režimu plně soustředit na odstranění krizových situací.

13. Lze tak uzavřít, že obviněný svým jednáním naplnil zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, jak dovodil Okresní soud v Sokolově. Vzhledem k formálnímu pojetí definice trestného činu, na němž je založen účinný trestní zákoník, nemohly mít okolnosti zdůrazňované krajským soudem místo při stanovení vlastní právní kvalifikaci jednání obviněného, ale bylo možno je zohlednit pouze při úvahách o trestu.

14. Odvolací Krajský soud v Plzni tedy skutek obviněného nesprávně právně posoudil, pokud dospěl k závěru, že obviněný T. K. svým jednáním nenaplnil znaky okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby podle § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku. Tím své rozhodnutí odvolací Krajský soud v Plzni zatížil vadou ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhuji,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 8. 2020 sp. zn. 9 To 208/2020, jakož i všechna další rozhodnutí

na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Krajskému soudu v Plzni, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhovaným způsobem, vyjadřují i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 15. října 2020

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce